

Nivåindelning av kurser

(2 bilagor)

1 Ny nivåindelning inom högre utbildning

Den nya utbildnings- och examensstrukturen, som gäller för högre utbildning från och med den 1 juli 2007, innebär en ny nivåindelning för denna utbildning i Sverige. Tidigare delades den högre utbildningen in i grundläggande högskoleutbildning och forskarutbildning men dessa begrepp har nu utgått från högskolelagen och anslutande författningar. I stället anges att den högre utbildningen ska ges på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå (bilaga 1). Examina inom den högre utbildningen ska avläggas på någon av nivåerna. Varje kurs inom utbildning på grund- och avancerad nivå ska nivåbestämmas så att den tillhör antingen grundnivå eller avancerad nivå.

Den nya nivåindelningen – med en internationellt jämförbar utbildningsstruktur – är ett viktigt led i Sveriges anpassning till Bolognaprocessen. Europeiska målbeskrivningarna, *The framework of qualifications for the European Higher Education Area* (The Dublin Descriptors) (bilaga 2), antogs vid ministermötet i Bergen i maj 2005 och ligger till grund för de nationella nivåbeskrivningarna.

Övergripande mål för utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå anges i högskolelagen. Högskoleförordningen och examensordningen har reviderats med nya examensbeskrivningar för samtliga examina, generella examina och yrkesexamina. Beskrivningen av övergripande mål för de olika nivåerna i högskolelagen ligger till grund för de nya examensbeskrivningarna.

2 Kriterier för nivåindelning av kurser

Den övergripande beskrivningen av utbildning på grundnivå och avancerad nivå i högskolelagen kan tjäna som riktlinjer för nivåbestämning av kurser. Vidare utgör examensbeskrivningarna (i Högskoleförordningens nationella examensordning och i Högskolans lokala examensordning) en grund för nivåbestämningen.

Som komplement till texten i Högskolelagen, Högskoleförordningen och den lokala examensordningen anges här kriterier för nivåindelning av kurser, nämligen *förkunskapskrav, pedagogisk form och metod* samt *mål*. Kriterierna utgår från vad som karakteriserar en kurs på avancerad nivå (den nya nivån i utbildningssystemet) i förhållande till en kurs på grundnivå.

2.1 Förkunskapskrav

Kurser på grundnivå som vänder sig till nybörjare ska huvudsakligen bygga på kurser från gymnasieskolan. Inom grundnivån bör också förkunskapskraven garantera en tydlig progression inom ämnet/kunskapsområdet och för att tydliggöra detta ska kursnivå anges, kursnivå A, B eller C (enligt tidigare nivåindelningssystem).

För tillträde till kurser på avancerad nivå bör den grundläggande principen vara att förkunskapskraven uttrycks i form av godkända kurser på grundnivå eller motsvarande kunskaper. Behörighetskrav för kurser på avancerad nivå som utgörs av examensarbete ska vara kurs som utgörs av examensarbete på grundnivå (kursnivå C). På detta sätt säkerställs att den som avser att ta ut en examen på avancerad nivå inom ramen för studier på fristående kurser har en examen på grundnivå eller motsvarande kunskaper.

2.2 Pedagogisk form, innehåll och metod

I förarbetena till besluten om ny utbildnings- och examensstruktur används uttrycket ”ökad grad av självständighet” för att karaktärisera utbildning på avancerad nivå. I detta ska man undvika att läsa in kvantitetsmått som ökad självstudietid, färre handledningstimmar etc och istället fokusera på innehåll och komplexitet. Kunskaper som studenten skaffar sig på avancerad nivå bygger i huvudsak vidare på tidigare kunskaper från utbildning på grundnivå. Kurser på avancerad nivå ska utveckla studentens förmåga att kunna analysera och reflektera över sammansatta frågeställningar och kunna ge förslag till hur komplexa problem kan lösas.

Som exempel på inslag som studenten kan möta på avancerad nivå kan nämnas egen informationssökning, analys och konklusion, jämförande analys och kritisk granskning, tillämpnings- och färdighetsmoment samt syntes- och teoribildning. Att använda handledning som metod i lärandeprocessen torde också vara hänförligt till den avancerade nivån i högre utsträckning.

2.3 Mål

Mål som beskriver studenternas förväntade studieresultat vid avslutad kurs ska anges för samtliga kurser på grundnivå och avancerad nivå.

Förväntade studieresultat eller lärandemål (*learning outcomes*) är ett centralt begrepp inom högskolepedagogik och ett nyckelbegrepp inom Bolognaprocessen. Begreppet används på alla nivåer, från de övergripande beskrivningar av varje nivå som fastslagits inom ramen för Bolognasamarbetet till enskilda kurser. Till stor del handlar det om att övergå från ett lärar- och kurscentrerat till en studentcentrerat och målorienterat pedagogiskt synsätt.

Beskrivningarna i högskolelagen för utbildning på grundnivå respektive avancerad nivå ska avspeglas i målen för kurser som tillhör grundnivå respektive avancerad nivå. Detta innebär att målen är avgörande för kursens nivå-tillhörighet.

Allmänt gäller, liksom i dagens system, att kursens mål ska beskrivas utifrån ett examensperspektiv, dvs i relation till olika examensfordringar och den eventuella profilering som gäller för en viss examen.

Målbekrivningarna för kurser på avancerad nivå kan, för att tydliggöra fördjupningen av kunskaper, innehålla exklusiva uttryck och begrepp i förhållande till kurser på grundnivå. Det rör sig t ex om ”fördjupade studier”, ”tillämpade metoder”, ”jämförande kritisk analys”, ”syntes- och teoribildning”, ”ökad komplexitetsgrad”, ”självständig konklusion” etc. Man kan också tänka sig en tydligare markering i form av olika förstärkningsord av typen ”ökad”, ”större”, ”betydande” etc för att på så sätt markera skillnaden mellan de olika nivåerna.

Exempel: ”Studenten ska kunna utföra en jämförande kritisk analys av ...”, ”Studenten förväntas kunna dra egna slutsatser utifrån en analys av ett komplext sammanhang” eller ”Studenten ska kunna genomföra jämförande analyser av ett material med betydande komplexitetsgrad”.

3 Ikraftträdande

Dessa allmänna råd träder ikraft 2008-10-08. De ersätter allmänna råd från 2008-05-13.

Nivåbeskrivning av högre utbildning

Följande beskrivning av högre utbildning i Högskolelagen (kapitel 1) trädde i kraft 2007-01-01:

7 §

Utbildningen skall ges på

- *grundnivå,*
- *avancerad nivå och*
- *forskarnivå.*

8 §

Utbildning på grundnivå skall väsentligen bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella eller specialutformade program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper. Regeringen får dock medge undantag när det gäller konstnärlig utbildning.

Utbildning på grundnivå skall utveckla studenternas

- *förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar,*
- *förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa och problem, och*
- *beredskap att möta förändringar i arbetslivet.*

Inom det område som utbildningen avser skall studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- *söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,*
- *följa kunskapsutvecklingen, och*
- *utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området.*

9 §

Utbildning på avancerad nivå skall väsentligen bygga på de kunskaper som studenterna får inom utbildning på grundnivå eller motsvarande kunskaper.

Utbildning på avancerad nivå skall innebära fördjupning av kunskaper, färdigheter och förmågor i förhållande till utbildning på grundnivå och skall, utöver vad som gäller för utbildning på grundnivå,

- *ytterligare utveckla studenternas förmåga att självständigt integrera och använda kunskaper,*
- *utveckla studenternas förmåga att hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, och*
- *utveckla studenternas förutsättningar för yrkesverksamhet som ställer stora krav på självständighet eller för forsknings- och utvecklingsarbete.*

9 a §

Utbildning på forskarnivå skall väsentligen bygga på de kunskaper som studenterna får inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå eller motsvarande kunskaper.

Utbildning på forskarnivå skall, utöver vad som gäller för utbildning på grundnivå och på avancerad nivå, utveckla de kunskaper och färdigheter som behövs för att självständigt kunna bedriva forskning.

The framework of qualifications for the European Higher Education Area

The Bergen Conference of European Ministers Responsible for Higher Education 19-20 May 2005 adopted the overarching framework for qualifications in the EHEA, comprising three cycles (including, within national contexts, the possibility of intermediate qualifications), generic descriptors for each cycle based on learning outcomes and competences, and credit ranges in the first and second cycles. Ministers committed themselves to elaborating national frameworks for qualifications compatible with the overarching framework for qualifications in the EHEA by 2010, and to having started work on this by 2007.

	Outcomes	ECTS Credits
First cycle qualification	<p>Qualifications that signify completion of the first cycle are awarded to students who:</p> <ul style="list-style-type: none"> • have demonstrated knowledge and understanding in a field of study that builds upon their general secondary education, and is typically at a level that, whilst supported by advanced textbooks, includes some aspects that will be informed by knowledge of the forefront of their field of study; • can apply their knowledge and understanding in a manner that indicates a professional approach to their work or vocation, and have competences typically demonstrated through devising and sustaining arguments and solving problems within their field of study; • have the ability to gather and interpret relevant data (usually within their field of study) to inform judgments that include reflection on relevant social, scientific or ethical issues; • can communicate information, ideas, problems and solutions to both specialist and non-specialist audiences; • have developed those learning skills that are necessary for them to continue to undertake further study with a high degree of autonomy. 	Typically include 180-240 ECTS credits

Second cycle qualification	<p>Qualifications that signify completion of the second cycle are awarded to students who:</p> <ul style="list-style-type: none"> • have demonstrated knowledge and understanding that is founded upon and extends and/or enhances that typically associated with the first cycle, and that provides a basis or opportunity for originality in developing and/or applying ideas, often within a research context; • can apply their knowledge and understanding, and problem solving abilities in new or unfamiliar environments within broader (or multidisciplinary) contexts related to their field of study; • have the ability to integrate knowledge and handle complexity, and formulate judgments with incomplete or limited information, but that include reflecting on social and ethical responsibilities linked to the application of their knowledge and judgments; • can communicate their conclusions, and the knowledge and rationale underpinning these, to specialist and non-specialist audiences clearly and unambiguously; • have the learning skills to allow them to continue to study in a manner that may be largely self-directed or autonomous. 	Typically include 90-120 ECTS credits, with a minimum of 60 credits at the level of the 2 nd cycle
Third cycle qualification	<p>Qualifications that signify completion of the third cycle are awarded to students who:</p> <ul style="list-style-type: none"> • have demonstrated a systematic understanding of a field of study and mastery of the skills and methods of research associated with that field; • have demonstrated the ability to conceive, design, implement and adapt a substantial process of research with scholarly integrity; • have made a contribution through original research that extends the frontier of knowledge by developing a substantial body of work, some of which merits national or international refereed publication; • are capable of critical analysis, evaluation and synthesis of new and complex ideas; • can communicate with their peers, the larger scholarly community and with society in general about their areas of expertise; • can be expected to be able to promote, within academic and professional contexts, technological, social or cultural advancement in a knowledge based society. 	Not specified

(Källa: http://www.bologna-bergen2005.no/EN/BASIC/Quality_Assurance_Standards.HTM)